

**Informacja Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego z dnia 28 lutego 2019 roku
dotycząca zabezpieczenia województwa pomorskiego przed chorobami zakaźnymi
– stan szczepień ochronnych**

Szczepienia ochronne to najskuteczniejsza metoda zwalczania chorób zakaźnych, która przyczyniła się w znacznej mierze do ogromnego skoku cywilizacyjnego jakiego doświadczyła ludzkość w ciągu ostatniego wieku. Za pomocą szczepień osiągnięto spektakularne sukcesy wykorzenia najgroźniejszej plagi ludzkości, jaką była ospa prawdziwa, która przed wprowadzeniem szczepień zabijała co trzeciego mieszkańca ziemi.

Obowiązkowe szczepienia ochronne są skuteczną i społecznie powszechnie akceptowaną metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne. Odsetek zaszczepionych osób w Polsce sięga ok. 95% populacji. Tak wysoki odsetek osób zaszczepionych skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne chroniąc nie tylko tych, którzy się zaszczepili, ale również osoby, które z powodu przeciwwskazań zdrowotnych zaszczepione być nie mogły.

Szczegółowy wykaz chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień ochronnych oraz m.in. osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym przeciw chorobom zakaźnym określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

Z danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny wynika, że w 2010 roku odnotowano 3437 odmów w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, w 2011 r. – 4689, w roku 2012 - 5340, w 2013 r. – 7248, w 2014 roku - 12 681, w roku 2015 - 16 689, w 2016 roku – 23 147, zaś w roku 2017 – 30 089 odmów.

Oficjalne dane WHO dowodzą, że na Ukrainie w ubiegłym roku zanotowano ponad 4,7 tysiąca przypadków odry. W innych krajach Unii Europejskiej odsetek osób zaszczepionych przeciwko odrze wynosi mniej niż 95 proc. – oznacza to, że jest niewystarczający, aby zapewnić tzw. odporność populacyjną (zbiorowiskową) i przerwać transmisję wirusa.

**Informacja dotycząca spraw osób uchylających się od ustawowego obowiązku szczepień
w województwie pomorskim, w latach 2015-2018.**

Rok	Liczba dzieci niezaszczepionych (0-18 lat)	Liczba niezaszczepionych 19 -latków	Liczba osób uchylających się (rodzic/opiekun prawny)	Liczba przesłanych upomnień	Liczba wystawionych tytułów wykonawczych
2015	1844	39	2630	1038	435
2016	2272	39	3053	1424	252
2017	2931	380	3989	427	313
2018	3619	272	4957	541	402

W latach 2015-2018 liczba niezaszczepionych dzieci z powodu uchylania się rodziców/opiekunów od obowiązku szczepień wzrosła z 1844 do 3619 dzieci w przedziale wiekowym 0-18 lat, zaś liczba uchylających się (każdy rodzic liczony z osobna) na koniec 2018 roku wyniosła 4957 osób. Obliczony na koniec grudnia 2018 roku odsetek dzieci niezaszczepionych w województwie pomorskim nie przekroczył wartości 1% populacji dzieci przewidzianych do zaszczepienia (0,72 %). Najwyższy udział procentowy niezaszczepionych dzieci odnotowano w miastach Sopot oraz Słupsk zaś najmniejszą liczbę niezaszczepionych dzieci stwierdzono w powiatach sztumskim i bytowskim.

Zachorowania na odrę w województwie pomorskim:

W roku bieżącym 2019 na terenie województwa pomorskiego stwierdzono 11 przypadków zachorowań na odrę (w tym 1 potwierdzone w szpitalu w Elblągu – materiał pobrany od 3 osób). W roku ubiegłym – tj. 2018 na terenie naszego województwa odnotowano 18 przypadków zachorowań.

W roku 2019 w Polsce odnotowano 278 (w tym 48 potwierdzonych) zachorowań na odrę, w tym:

1. woj. małopolskie - 20 przypadków
2. woj. mazowieckie – 77
3. woj. opolskie – 43
4. woj. śląskie – 30
5. woj. zachodniopomorskie - 42
6. woj. wielkopolskie -10
7. woj. kujawsko-pomorskie - 2
8. woj. warmińsko-mazurskie - 12
9. woj. dolnośląskie – 10
10. woj. podkarpackie – 5
11. woj. lubelskie – 9
12. woj. łódzkie – 5
13. woj. świętokrzyskie – 2

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w naszym województwie rosnącą liczbę niezaszczepionych dzieci z powodu uchylania się rodziców od ustawowego obowiązku szczepień.

Sytuacja ta jest przede wszystkim efektem propagowania pseudonaukowych hipotez przyczyniania się szczepień do rozwoju niektórych chorób, przede wszystkim autyzmu. Pomimo, iż doniesienia te okazały się fałszywe, co udowodniono i zweryfikowano w oparciu o badania naukowe, to jednak poglądy antyszczepionkowe są coraz częściej artykułowane przez różne grupy społeczne, niezależnie od stopnia wykształcenia, czy też statusu materialnego. Wśród innych powodów unikania wykonywania obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych wymienić również należy odrębność kulturową, religijną lub etniczną, wpływy środowisk propagujących medycynę alternatywną oraz coraz bardziej popularne prowadzenie stylu życia „w zgodzie z naturą”.

Porównanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej odmów szczepień w poszczególnych województwach jest trudne, ze względu na przyjęte różne definicje terminu “osoby uchylającej się od szczepień.”

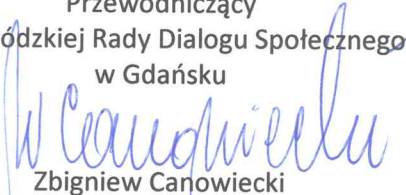
Art. 5 ust. 1 pkt. 1 lit. b Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151) wskazuje, że osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są zobowiązane do poddania się szczepieniom ochronnym. W myśl ust. 2 cyt. artykułu odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku w przypadku osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych ponosi osoba, która sprawuje prawną pieczę nad osobą małoletnią lub bezradną, albo opiekun faktyczny, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2017 r. poz. 1318 ze zm.).

W związku z powyższym, w województwie pomorskim w sprawozdaniach dotyczących osób uchylających się od szczepień wykazywana jest liczba rodziców (każdego rodzica osobno), a nie liczba niezaszczepionych dzieci.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na pierwszym etapie postępowania w stosunku do osób uchylających się od obowiązku szczepień dzieci wysyłają do rodziców/opiekunów prawnych wezwania do dobrowolnego wykonania obowiązku zaszczepienia dziecka. Wezwania, poza wzmianką o prawnych konsekwencjach odmowy szczepień, zawierają podstawowe dane dotyczące korzyści wynikających ze szczepień oraz informacje o możliwych działaniach niepożądanych. Rodzice (każdy osobno), którzy pomimo wezwania, nadal odmawiają szczepień dziecka, otrzymują upomnienie nakazujące zaszczepienie dziecka, z pouczeniem, że w przypadku dalszego uchylania się od tego ustawowego obowiązku sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania egzekucyjnego.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni, jako wierzyciele obowiązku, przygotowują dla każdego rodzica osobno nakazy w tytułach wykonawczych. Postępowanie egzekucyjne, w ramach którego na rodziców nakładane są grzywny w celu przymuszenia do zrealizowania ustawowego obowiązku szczepień) prowadzi Wojewoda.

„W dniu 22 sierpnia 2018 roku zostało skierowane pismo do Pana Łukasza Szumowskiego Ministra Zdrowia sygnowane podpisem Członka Zarządu Województwa Pomorskiego Pana Pawła Orłowskiego z prośbą o podjęcie kroków na szczeblu centralnym, które przyczyniłyby się do rozwiązania problemu odmów szczepień”.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Zbigniew Canowiecki